

Zagreb, 30. ožujka 2016.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za drugo tromjesečje 2017.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u drugom tromjesečju 2017.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za obuzdavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (omjeru kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima i agregatnog dohotka)¹. S obzirom na slabu kreditnu aktivnost navedenom je Odlukom određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da zadržava istu visinu stope, od 0%, koja će se primjenjivati u drugom tromjesečju 2017., odnosno od 1. travnja 2017. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se relevantne informacije.

a) Oporavak gospodarske aktivnosti tijekom 2015. godine nastavio se sporijim tempom i u posljednjem tromjesečju, te je utjecao na smanjenje zaduženosti privatnog sektora, izravno smanjujući nazivnik omjera zaduženosti, ali i neizravno djelujući na još uvijek razmjerno slabu potražnju za kreditima. Kontinuirano popuštanje standarda odobravanja kredita nije bilo dovoljno da nadoknadi učinke razduživanja. Razduživanje se nastavilo u korporativnom sektoru, kao i u sektoru kućanstava. Kućanstava su se razduživala tijekom cijele 2015. unatoč pozitivnim signalima s tržišta rada i spomenutim blago ublaženim standardima odobravanja bankovnih kredita. Istodobno je na smanjenje ukupnog duga tog sektora djelovala i konverzija kredita vezanih uz švicarski franak (u prosincu), prema izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama i Zakona o potrošačkom kreditiranju (objavljenima u Narodnim novinama br. 102/2015., čije su odredbe stupile na snagu 30. rujna 2015.). U skladu s opisanim trendovima standardizirani omjer kredita i BDP-a nastavio se smanjivati, te se krajem godine spustio na najniže razine od početka krize (u četvrtom tromjesečju 2015. iznosio je 96,5%). Jaz zaduženosti izračunat na temelju tog standardiziranog omjera kredita i BDP-a u četvrtom je tromjesečju 2015. još uvijek bio negativan (-16,9%), što i dalje jasno upućuje na činjenicu da trenutačno ne postoje rizici od prekomjernoga kreditiranja koji bi

---

¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

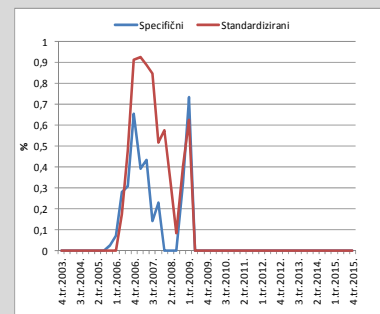
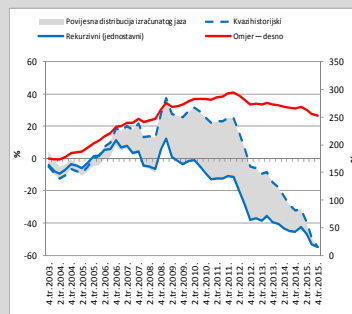
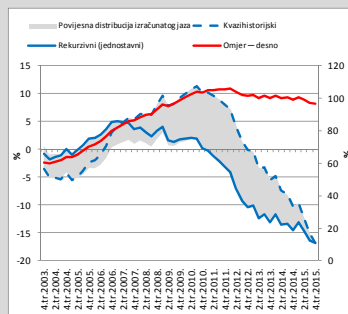
imali systemske posljedice u funkcioniranju financijskih tržišta. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja procijenjen za četvrto tromjesečje 2015. godine tako iznosi 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti (zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom, BDP-u), slike 1. i 2.

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)*

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

1.a. Standardizirani pokazatelj

1.b. Specifični pokazatelj

^a Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekursivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekursivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a.

b) HNB će u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći i preporuke ESRB-a², redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba privatnog sektora te na tromjesečnoj razini objavljivati referentne pokazatelje, odnosno stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i indikatore koji bi upućivali na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje cijena na pojedinim tržištima, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika plasmana i monetarnih agregata i drugo, što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/publikac/bilten/hbilten.htm>.

² To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za systemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkoga zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy* (ESRB/2013/1) – trenutno dostupno samo na engleskom jeziku i *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies* (ESRB/2011/1) – trenutno dostupno samo na engleskom jeziku.